

Avond 4 Het verbond op de Sinai

Achtergrondinformatie

Inleiding

In deze les gaat het over het verbond dat God op Sinai met Israël sloot. De volgende elementen willen we daarbij naar voren laten komen:

- het is de voortzetting van het verbond met Abraham
- het verbond wordt nu 'tweezijdiger': God maakt veel duidelijker wat Hij van zijn volk verwacht. Dat blijkt uit alle geboden en inzettingen.
- toch gaat het nadrukkelijk om een genadeverbond: eerst gered, dan de wet; de verzoening staat centraal.
- dat levert twee lijnen op: God is er onvoorwaardelijk voor zijn volk én Hij eist gehoorzaamheid en toewijding. Pas in Christus blijkt hoe deze twee lijnen samen kunnen gaan.

Gods verbond op de Sinai

Gods verbond gaat een nieuwe fase in. De familie van Abraham, Isaak en Jakob is inmiddels uitgegroeid tot een volk, en bij de Sinai sluit de HEER een verbond met dat volk. Daarbij een paar opmerkingen:

- De verbondssluiting bij de Sinai wordt nadrukkelijk gekoppeld aan het verbond dat God onder ede met Abraham gesloten had. (Deut.7:8).
- Ook nu begint het weer heel nadrukkelijk bij de HEER, die zijn volk uitkiest en apart zet om zijn volk te zijn (Deut 7:6-7).
- Ook nu is de kernbelofte van het verbond: Ik wil u tot een God zijn, en u zult mij tot een volk zijn.
- Wat God in zijn verbond van zijn volk vraagt wordt veel duidelijker en expliciter dan dat in de tijd van Abraham het geval was. Er volgen duidelijke leefregels met de tien geboden als kern. God is heilig en wil dat zijn volk een heilig volk is.
- Direct wordt ook al duidelijk dat het volk daaraan niet wil en kan voldoen. Het gemurmureer in de woestijn, en de zonde met het gouden kalf maken dat pijnlijk duidelijk. Wat ook duidelijk is, is dat dit Gods toorn oproept.
- Daarom kan het verbond bij de Sinai alleen bestaan doordat naast de 10 geboden ook de dienst der verzoening geregeld wordt.
- Belangrijk is ook hoe God zijn wet begint: "Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd" (Ex. 20:2)

De God die zijn wet geeft, is dezelfde God die eerst gered heeft.

De volgorde is: *redding* → *wet*

en niet: *wet* → *redding*

Dat wil zeggen: de grond voor de redding van mensen is niet: onze daden, maar genade van God. Dat is in het Nieuwe Testament nog steeds net zo (zie Gal. 5:4)

We moeten God niet gehoorzamen om redding te verdienen, maar om dankbaarheid te tonen voor de redding die God ons voor niets heeft gegeven (uit genade).

- Ook hier zie je de lijnen weer lopen naar het nieuwe verbond: Jezus kwam ons bevrijden

van de vloek van de wet. Darvoor werd Hij hét enige afdoende offer. Hij is het die de wet vervuld, en door zijn Geest in onze harten schrijft.

Grote verzoendag

Je kunt het boek Leviticus beschouwen als het centrale boek, het hart van de vijf boeken van Mozes (Samen heten deze vijf boeken 'Tora' of 'Pentateuch'). Het hart van het boek Leviticus is het middelste hoofdstuk: Leviticus 16 (zie de structuur van het boek: par. 4.2). Dit hoofdstuk wijst het volk hoe het zich moet reinigen, boete moet doen, en zich met God moet verzoenen. Je kunt de voorschriften over de Grote Verzoendag (Jom Kippoer) niet begrijpen, als je vergeet dat ze een voorafschaduwung zijn van de werkelijkheid die nog zou komen – de werkelijkheid is Christus (Kol. 2:16-17).

Voor al het boek Hebreeën in het Nieuwe Testament laat zien hoe de hele eredienst met zijn offers, priesters enz. door Jezus is vervuld. Hij is de ware hogepriester.

Zie onderstaand schema:

Leviticus 16 grote verzoendag	Jezus Christus definitieve verzoening
* Op de grote verzoendag moest de hogepriester eerst een offer voor zijn eigen zonden brengen. (Lev. 16:11; Hebr. 7:27)	* Jezus Christus was zonder zonde. Zijn offer was alleen voor onze zonden. (Hebr. 7:26-28)
* Ieder jaar moest de grote verzoendag gevierd worden, en iedere keer moest de hogepriester een offer brengen voor het volk. (Lev. 16:29; Hebr. 9:25)	* Jezus heeft één keer een offer gebracht dat voor eeuwig blijft gelden. (Hebr. 9:25-26)
* Op de grote verzoendag gebruikte de hogepriester het bloed van een dier om de band tussen God en het volk te herstellen. (Lev. 16:14-15; Hebr. 9:12)	* Jezus gebruikte zijn eigen bloed, dat Hij aan het kruis vergoot. (Hebr. 9:12)
* De hogepriester mocht een maal per jaar, op de grote verzoendag, het allerheiligste van de tempel binnengaan, om bloed te sprenkelen. (Lev. 16:15; Hebr. 9:7-8)	* Jezus is de hemel zelf ingegaan, en Hij bleef daar. Zo heeft Hij laten zien dat Hij voor ons de weg om tot God te komen heeft geopend. (Hebr. 9:24)
* Het offer van de hogepriester maakte het volk niet volmaakt. (Hebr. 10:1-4)	* Het offer van Jezus maakt degene die gelooft voor altijd heilig. (Hebr. 10:10)

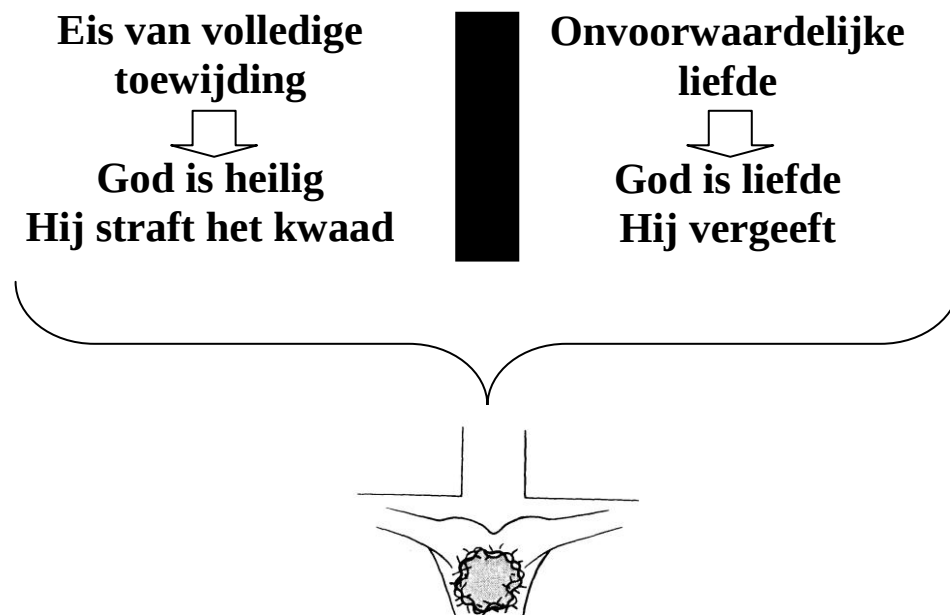
Twee schijnbaar tegenstrijdige lijnen

Wie het Oude Testament leest kan het gevoel krijgen dat God het ene moment heel anders spreekt dan de andere keer. Soms zelfs heel sterk binnen één tekst.

Neem bijvoorbeeld Exodus 34:6-7. Nadat Mozes gepleit heeft voor het volk, en de HEER eindelijk heeft aangegeven toch verder te willen met het volk, vraagt Mozes of Hij Gods aangezicht mag zien. Hij wil zeker weten waar Hij met de Here aan toe is. Wat God dan doet is zijn naam weer bekend maken (De HEER! De HEER! Een God die.....) Hij doet dat door duidelijk te maken dat Hij genadig, touw, en liefdevol is. Alleen daarom kan Hij met zijn volk verder. Tegelijk laat Hij echter weten dat Hij de schuldige zeker niet ongestraft laat. Die twee lijnen zie je steeds in het Oude Testament naast elkaar staan.

Pas wie het nieuwe testament kent kan deze schijnbare tegenstrijdigheid begrijpen. In Christus kreeg God de volledige toewijding die Hij eiste. Christus hield zich volledig aan alle geboden. En in Christus heeft God onze zonden volledig gestraft: Hij kan zonde niet zomaar over z'n kant laten gaan.

In een schema:

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- ze kunnen het verschil uitleggen tussen het verbond met Abraham en het verbond op de Sinaï.
- ze weten dat dit verbond in het verlengde van het verbond met Abraham ligt.
- ze kunnen de term: eerst gered dan de wet uitleggen.
- ze weten dat in Jezus de lijnen van totale toewijding en onvoorwaardelijke liefde samenkomen.

Hart

- ze kunnen vertellen wat de wet van God voor hen persoonlijk betekent.

Handen

- ze kunnen in de bijbel de teksten opzoeken die te maken hebben met de verbondssluiting op de Sinaï

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling De vorige keer ging het over het verbond met Abraham. Vraag even kort of iemand nog kan vertellen wat er zo bijzonder was aan deze verbondssluiting. Laat ze evt. even de eerste 10 vensterkaarten op volgorde leggen, zodat je de lijn vanaf de schepping weer helder hebt. Vanavond gaan we het hebben over het verbond op de Sinaï. Vraag : zou God nog een ander verbond sluiten op de berg of zou het over hetzelfde verbond gaan? Peil de meningen en vraag door naar hun reden.	
19.20	Uit de actualiteit In Trouw stond deze vraag: (Deze gegevens ook op werkblad) Vindt u de 10 geboden nog actueel? Antwoord: Ja, die geven richting aan mijn leven 75% Nee, ik geef zelf mijn leven wel richting 25% Wat zou jij geantwoord hebben op de vraag in Trouw? Iemand reageerde als volgt: <i>Natuurlijk geven de 10 geboden mij geen richting in het leven, want de waarden en normen zijn heden ten dage heel anders dan in die tijd. Zo maak ik zelf wel uit of ik een andere god aanbidt. Daarnaast heb ik niets met de sabbat, wel met de door een Romeinse keizer ingestelde rustdag zondag,</i>	

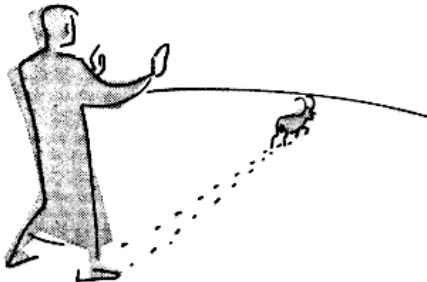

	waarop eigenlijk Sol geëerd wordt' Wat zou je zeggen tegen degene die bovenstaande reactie schreef?	
19.25	Bijbelstudie Deut.7.:6-11 Het Bijbelgedeelte staat op het werkblad met ruimte voor aantekeningen. Als kop staat erboven: Waarom God een verbond met Israël sloot. Daarbij staan de volgende vragen - Waar staat hier dat het verbond op de Sinaï hoort bij het verbond met Abraham? - Van wie gaat dit verbond uit? - Wat wordt beloofd? Laat ze deze vragen beantwoorden en aangeven in welke verzen ze de antwoorden vinden	
19.30	Verschil met het verbond met Abraham We zagen net dat het verbond met het volk bij de Sinaï de voortzetting is van het verbond met Abraham (Dt 7:8). Vraag de jongeren: wat is het grootste verschil tussen het verbond gesloten met Abraham, en nu op de Sinaï? Mak vervolgens duidelijk dat het grootste verschil is dat wat God in zijn verbond van zijn volk vraagt nu veel duidelijker en expliciter is dan dat in de tijd van Abraham het geval was. Toen werd eigenlijk alleen de besnijdenis maar expliciet voorgeschreven (vgl Dt 7,11 met Gen 17:10). Er volgen duidelijke leefregels met de tien geboden als kern. God is heilig en wil dat zijn volk een heilig volk is. Op het werkblad staan de volgende twee zinnen 1) God geeft de Israëlieten zijn wet. Als ze zich daaraan houden zal Hij hun God zijn, en voor hun zorgen, anders niet. 2) God heeft de Israëlieten zijn liefde en zorg laten blijken door hen uit Egypte te bevrijden. Zijn wet is om hun bij die bevrijding vast te houden. Laat ze in drietallen over deze twee stellingen nadenken. Wat is het verschil? Welke is juist en waarom? Inventariseer nu de reacties. Verwijs daarbij naar de inleiding van de wet: "Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd" (Ex. 20:2) De God die zijn wet geeft, is dezelfde God die eerst gered heeft. De volgorde is: <i>redding → wet</i> en niet: <i>wet → redding</i>	

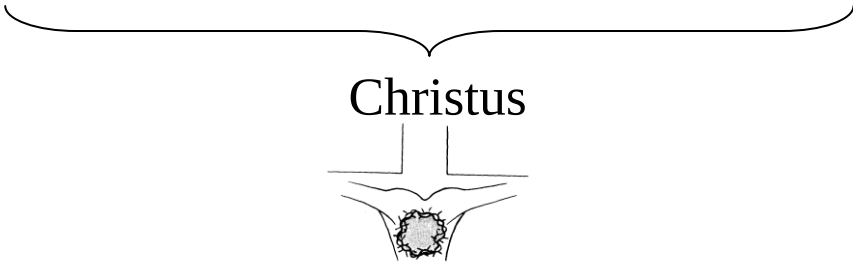

	Dat wil zeggen: de grond voor de redding van mensen is niet: onze daden, maar genade van God. Dat is in het Nieuwe Testament nog steeds net zo (zie Gal. 5:4) We moeten God niet gehoorzamen om redding te verdienen, maar om dankbaarheid te tonen voor de redding die God ons voor niets heeft gegeven (uit genade).													
19.35	God woont bij de mensen Op het werkblad staat het volgende schema: <table><tr><th>Het boek Exodus</th><th>Hoe zie je dit terug in je eigen leven</th></tr><tr><td>- slavernij in Egypte</td><td></td></tr><tr><td>- God maakt z'n naam bekend (Ex 3)</td><td></td></tr><tr><td>- Bevrijding uit Egypte</td><td></td></tr><tr><td>- De wet om met God te leren leven</td><td></td></tr><tr><td>- God komt bij de mensen wonen</td><td></td></tr></table> Laat ze in tweetallen dit schema even invullen. Loop het daarna samen langs. Geef evt. ook nog deze vraag: het ging bijna niet door dat God onder zijn volk kwam wonen. Wat kwam er tussen? (De zonde met het gouden kalf) Wat gebeurde er toen? (Eerst moest Mozes als middelaar optreden)	Het boek Exodus	Hoe zie je dit terug in je eigen leven	- slavernij in Egypte		- God maakt z'n naam bekend (Ex 3)		- Bevrijding uit Egypte		- De wet om met God te leren leven		- God komt bij de mensen wonen		
Het boek Exodus	Hoe zie je dit terug in je eigen leven													
- slavernij in Egypte														
- God maakt z'n naam bekend (Ex 3)														
- Bevrijding uit Egypte														
- De wet om met God te leren leven														
- God komt bij de mensen wonen														
19.40	De grote verzoendag Is het verbond bij de Sinaï het verbond van de 10 geboden: Je moet je aan de wet houden, je moet er op die manier zelf voor zorgen dat het goed blijft met God, het hangt uiteindelijk van jezelf af? Nee, want we zagen tot nu toe: - het beging bij Gods liefde (Dt7) - het is eerst gered en dan de wet - God komt bij zijn volk wonen We willen nog 1 ding behandelen: IN het verbond bij de Sinaï staat de verzoening centraal. Op het werkblad staan de 5 boeken van Mozes. Bij het middelste boek (Leviticus) staat de volgende inhoudsopgave: - Lev. 1-7 (heiligdom) wetten over de verschillende offers - Lev. 8-10 (heiligdom) begin van de dienst in Gods tent - Lev. 11-15 (leven) reinigingswetten - Lev. 16 grote verzoendag - Lev. 17-20 (leven) heiligheid van het dagelijks leven - Lev. 21-23 (heiligdom) heiligheid van de priesters en offers, de feesten													

	Lev. 24-27 (heiligdom) heiligheid van de tempel, verschillende wetten Wat valt op? Leg uit dat precies in het centrum van de 5 boeken van Mozes het hoofdstuk over de grote verzoendag staat? Wat weten ze van grote verzoendag? (De volgende illustraties op het werkblad kunnen hun helpen) 			
19.50	Voorwaardelijk of onvoorwaardelijk Toch lijkt het soms alsof de bijbel zichzelf tegenspreekt. Op het werkblad staat het volgende schema: <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 10px; vertical-align: top;"> God is een God die zijn volk onvoorwaardelijk liefheeft, en altijd weer vergeeft </td> <td style="width: 50%; padding: 10px; vertical-align: top;"> God is een God die de schuldige straft, en de zonde nooit ongestraft laat. Hij eist toewijding. </td> </tr> </table> (zorg dat je dit schema ook alvast op een poster hebt staan) Lees er nu Ex.34 : 6 en 7 bij (Leg uit dat hier God zijn naam weer bekend maakt na de zonde met het gouden calf). Hoe zie je beide tegenstrijdige elementen ook in dit vers (in de vorige vertaling was het nog duidelijker)? Hoe zou dit ooit allebei waar kunnen zijn? Zet nu onder het schema mer beide schijnbaar tegenstrijdige gedeelten een accolade, met daaronder de naam van Christus:	God is een God die zijn volk onvoorwaardelijk liefheeft, en altijd weer vergeeft	God is een God die de schuldige straft, en de zonde nooit ongestraft laat. Hij eist toewijding.	
God is een God die zijn volk onvoorwaardelijk liefheeft, en altijd weer vergeeft	God is een God die de schuldige straft, en de zonde nooit ongestraft laat. Hij eist toewijding.			

	 Christus Leg uit dat de twee schijnbaar tegenstrijdige lijnen (God heeft onvoorwaardelijk lief; God eist gehoorzaamheid en toewijding) alleen in Christus verzoend worden. Hij heeft voor ons de wet gehouden en is voor ons het offer geworden dat onze straf op zich nam.	
20.00	Presentatie: Bespreek wat tot nu toe is gedaan en maak afspraken voor het volgende venster.	
20.15	Sluiting Inventariseer voor het gebed de dingen waar ze God voor willen bedanken en die zaken die ze aan God willen vragen.	
Bijbellees rooster	Het bijbelleesrooster: <i>God had een belofte gedaan aan het koningshuis van David: altijd zal er iemand uit Davids nageslacht op de troon zitten. Maar in de manier waarop deze belofte wordt verwoord klinkt al iets door waaruit blijkt dat dit geen gewone davidszoon zal zijn. Heel lang was het de vraag hoe deze belofte zou worden vervuld en leek het nergens op uit te lopen, zie bijvoorbeeld de teleurstelling die aan het einde van psalm 89 doorklinkt. Maar toen kwam een engel die de geboorte van Jezus aankondigde (Lukas 1) en de belofte uit Samuel 7 werd vervuld</i> -2 Samuel 7:1-17 -2 Samuel 7:18-29 -Psalm 89:1-19 -Psalm 89:20-38 -psalm 89:39-53 -Jeremia 23:1-6 -Lukas 1:26-33	

c. benodigde materialen

- flaps + stiften
- flap met schema (voorwaardelijk of onvoorwaardelijk)
- evt. materiaal voor prestatie
- vensterkaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 78:1,2; Ps 90:1,8; Ps 105:12,17,21; Gz 155

bijbelgedeelten: Ex.19-20; Ex.24; Ex 34.1-11, Dt 4-5; Dt7,1-11

belijdenis: NGB art 25; HC znd 6 vr/antw 18 en 19

e. evaluatie

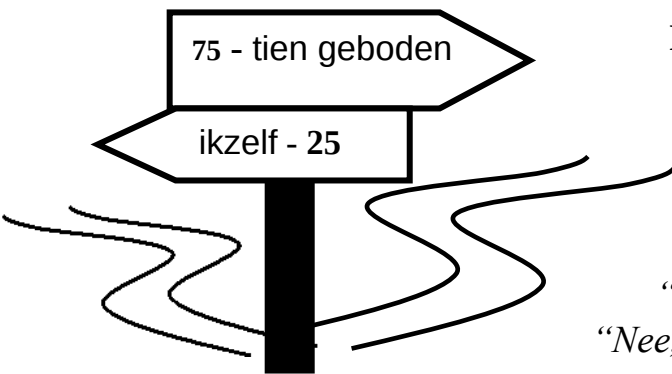
1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - ze kunnen het verschil uitleggen tussen het verbond met Abraham en het verbond op de Sinaï.				
	2 - ze weten dat dit verbond in het verlengde van het verbond met Abraham ligt.				
	3 - ze kunnen de term: eerst gered dan de wet uitleggen.				
	4 - ze weten dat in Jezus de lijnen van totale toewijding en onvoorwaardelijke liefde samenkomen.				
	5 - ze kunnen vertellen wat de wet van God voor hen persoonlijk betekent.				
	6- ze kunnen in de bijbel de teksten opzoeken die te maken hebben met de verbondssluiting op de Sinaï				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Het verbond op de Sinai

blok F - nivo 2 - avond 4

Uit de actualiteit

In Trouw stond deze vraag:

“Vindt u de 10 geboden nog actueel?”

Antwoord:

*“Ja, die geven richting aan mijn leven”
“Nee, ik geef zelf mijn leven wel richting”*

Wat zou jij geantwoord hebben op de vraag in Trouw?

Iemand reageerde als volgt:

‘Natuurlijk geven de 10 geboden mij geen richting in het leven, want de waarden en normen zijn heden ten dage heel anders dan in die tijd. Zo maak ik zelf wel uit of ik een andere god aanbidt. Daarnaast heb ik niets met de sabbat, wel met de door een Romeinse keizer ingestelde rustdag zondag, waarop eigenlijk Sol geëerd wordt’

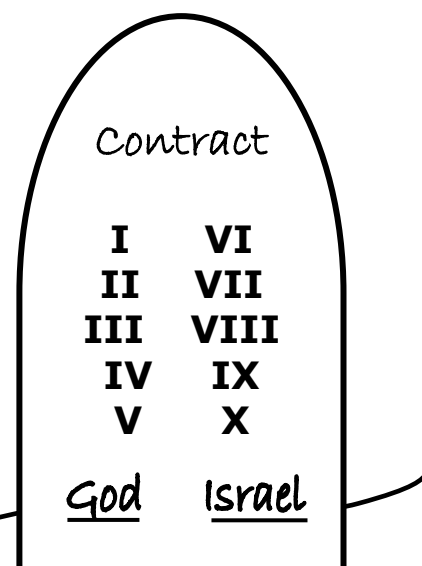
Wat zou je zeggen tegen degene die bovenstaande reactie schreef?

Bijbelstudie Deuteronomium 7:6-11

Waarom God een verbond met Israël sloot

6 Want u bent een volk dat aan de HEER, uw God, is gewijd. U bent door hem uitgekozen om, anders dan alle andere volken op aarde, zijn kostbaar bezit te zijn. **7** Het is niet omdat u talrijker was dan de andere volken dat hij u lief kreeg en uitkoos – u was het kleinste van allemaal! **8** Maar omdat hij u liefhad en zich wilde houden aan wat hij uw voorouders onder ede had beloofd, heeft de HEER u met sterke hand bevrijd uit de slavernij, uit de macht van de farao, de koning van Egypte. **9** Besef dus goed: alleen de HEER, uw God, is God en hij houdt woord; hij komt zijn beloften na en is trouw aan ieder die hem liefheeft en die doet wat hij gebiedt, tot in het duizendste geslacht. **10** Maar ieder die hem haat zal daarvoor boeten met zijn leven; de HEER zal hem niet laten begaan, hij laat hem persoonlijk boeten. **11** Neem daarom de geboden, wetten en regels die ik u vandaag voorhoud zorgvuldig in acht.

Waar staat hier dat het verbond op de Sinaï hoort bij het verbond met Abraham?

Van wie gaat dit verbond uit?

Wat wordt beloofd?

Verschil met het verbond met Abraham

“God geeft de Israëlieten zijn wet. Als ze zich daaraan houden zal Hij hun God zijn, en voor hun zorgen, anders niet”.

“God heeft de Israëlieten zijn liefde en zorg laten blijken door hen uit Egypte te bevrijden. Zijn wet is om hun bij die bevrijding vast te houden”.

God woont bij de mensen

Het boek Exodus	Hoe zie je dit terug in je eigen leven
<i>Slavernij in Egypte</i>	
<i>God maakt z'n naam bekend (Ex 3)</i>	
<i>Bevrijding uit Egypte</i>	
<i>De wet om met God te leren leven</i>	
<i>God komt bij de mensen wonen</i>	

De grote verzoendag

Genesis

Exodus

Leviticus 1-7

(heiligdom) wetten over de verschillende offers

Leviticus 8-10

(heiligdom) begin van de dienst in Gods tent

Leviticus 11-15

(leven) reinigingswetten

Leviticus 16

grote verzoendag

Leviticus 17-20

(leven) heiligheid van het dagelijks leven

Leviticus 21-23

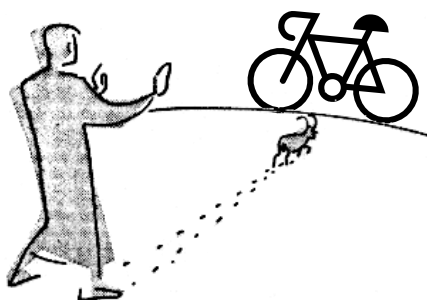
(heiligdom) heiligheid van de priesters en offers, de feesten

Leviticus 24-27

(heiligdom) heiligheid van de tempel, verschillende wetten

Numeri

Deuteronomium

Voorwaardelijk of onvoorwaardelijk

‘God is een God die zijn volk onvoorwaardelijk liefheeft, en altijd weer vergeeft’

‘God is een God die de schuldige straft, en de zonde nooit ongestraft laat. Hij eist toewijding’.

Bijbelleesrooster

God had een belofte gedaan aan het koningshuis van David: altijd zal er iemand uit Davids nageslacht op de troon zitten. Maar in de manier waarop deze belofte wordt verwoord klinkt al iets door waaruit blijkt dat dit geen gewone davidszoon zal zijn. Heel lang was het de vraag hoe deze belofte zou worden vervuld en leek het nergens op uit te lopen, zie bijvoorbeeld de teleurstelling die aan het einde van psalm 89 doorklinkt. Maar toen kwam een engel die de geboorte van Jezus aankondigde (Lukas 1) en de belofte uit Samuel 7 werd vervuld.

2 Samuel 7:1-17
2 Samuel 7:18-29
Psalm 89:1-19
Psalm 89:20-38
Psalm 89:39-53
Jeremia 23:1-6
Lukas 1:26-33

